

Iniciatīva "Latvijas skolas soma"

TĀ valsts simtgadē ir lielākā dāvana Latvijas skolēniem. Pagājušā gada septembrī, kad tā sākās, adresāti bija 200 tūkstoši skolēnu. Iniciatīva paredz par valsts finansējumu ikvienam skolēnam dot iespēju pieredzēt to, kas apgūts mācību stundā, tātad

klātienē iepazīt dabas un kultūras vērtības, tai skaitā izzināt Latvijas valstiskuma attīstības un saglabāšanas liecības, vēsturisko mantojumu, zinātni un radošās industrijas.

Iniciatīvu "Latvijas skolas soma" finansē no valsts budžeta līdzekļiem. Patlaban tā saplānota trim mācību gadiem. "Skolas so-

ma" uzkrājusi jau aizvadītā, 2028./2019. mācību gada pieredzi, turpinās šajā un nākamajā mācību gadā. Tās īstenošanai paredzēti gandrīz 13 miljoni eiro, katram skolēnam gadā 14 eiro, kas izmantojami transportam un ieejas biļetēm teātrī, muzejā, izstādē vai citā kultūras un radošās industrijas pasākumā.

Kultūras ministrija, kuras pārziņā ir šī iniciatīva, sagatavo ieteikumus "Skolas somai", saturā un kvalitātē atbilstošas izstādes, filmas, teātra izrādes, koncertus un citus pasākumus, taču katra mācību iestāde pati var izvēlēties piemērotāko. Rekomendācijas pedagogiem ļauj izzināt, kurām klašu grupām atbildīs mākslas

darbs.

Iniciatīva metodoloģijā un starpdisciplinārā pieejā balstīta Norvēģijas pieredzē, kuru pārņēmušas jau vairākas Eiropas valstis. □

Skolēni kopā ar komponistu Jāni Lūsēnu

11. NOVEMBRĪ. Lāčplēša dienai veltītā koncertā uz Cēsu skatuves Krimuldas un Limbažu skolu pūtēju orķestris (priekšplānā), Cēsu Valsts ģimnāzijas jauniešu koris un Cēsu 1. pamatskolas zēnu koris.

Foto: MAIRITA KAŅEPE

Cēsu Valsts ģimnāzijas klases no programmas "Skolas soma" bagātīgā kultūras piedāvājuma un sarunās ar audzinātāju vēlamu izraugās paši. Par to informē koordinators, kurš skolā atbild par valsts programmas īstenošanu satura un finanšu aspektā.

Ģimnāzijas koru diriģente Ilga Šķendere šogad bija strādājusi, lai Brīvības cīņu simtgadi skolas saime varētu svinēt kopā. Sadarbībā ar komponistu Jāni Lūsēnu

tapis vērienīgs un patriotisks priekšnesums. Jāņa Lūsēna dziesmas izpildīja ģimnāzijas jauktais koris 70 dalībnieku sastāvā, Cēsu 1. pamatskolas zēnu kora dziedātāji, muzicēja Krimuldas un Limbažu apvienotais skolēnu simfoniskais orķestris ar 60 dalībniekiem. Piedalījās operdziedātāja Kristīne Zadvovska. Koncertu arī akceptēja atbildīgie par "Skolas somas" saturu un kvalitāti un iekļāva novembra programmā.

11. novembrī Vidzemes koncert-

zāles Lielā zālē un balkons bija papildīti līdz malām. Cēsnieki bija aktīvi pirkuši biļetes uz koncertu, bet skolu audzēkņiem, Cēsu ģimnāzistiem, kuri ieņēma vietas skatītājos, ieeju nodrošināja "Skolas somas" finansējums.

Skatītāju aplausi 11. novembrī liecināja, ka viņi ir gandarīti par patriotisma pilno kultūrdevu koncertā, kas skanēja valsts svētku nedēļā. Komponists Jānis Lūsēns pateicās par iespēju muzicēt kopā ar tik laba līmeņa skolu koriem un orķestri. □

Pēc mākslas ne tikai uz Rīgu

Lielas summas tērējas transporta pakalpojumiem, ja skolēni dodas uz Rīgas muzejiem, teātriem vai pat tālākām vietām. Nopirkuši biļetes par programmai "Skolas soma" paredzēto naudu, samaksājuši par transporta izdevumiem, koordinatori lauku skolās gūro, kā rīkoties vēl labāk, lai visu vecumu bērni pēc iespējas vairāk redzētu un iegūtu.

Amatas novada Apvienotā izglītības pārvalde programmas "Skolas soma" darbību septiņu novadu mācību iestādēs pārrauga, bet par valsts piešķirtā finansējuma izmantošanu un kultūras pasākumu izvēli iniciatīva pilnībā ir skolotāju ziņā.

Cēsu novada pašvaldības Izglītības nodaļā aktīvi seko līdzi "Skolas somas" piedāvājumu izvēlei, aicina pedagogus izteikties, vai Kultūras ministrijas ieteiktajā programmā ir piemēroti pasākumi visām klašu grupām. Pedagogi atzīst, ka ministrijas piedāvājums ir atbilstošs un kvalitatīvs.

Cēsu pašvaldība, sastādot 2019. gada budžetu, tajā iekļāvis arī savu finansējuma daļu - desmit tūkstošus eiro -, no tiem katrai novada skolai atvēlot konkrētu summu ar ieteikumu izlietot līdzekļus izglītojošiem kultūras pasākumiem, kas pieejami Cēsu novadā vai tuvākā

apkārtnē. Izglītības pārvaldes pārstāve Ramona Urtāne komentē, ka pieprasīta un dažāda vecuma klašu apmeklēta ir vēstures ekspozīcija "Sirdsapziņas ugunsurs". Tā jauniešiem vēsta par Cēsu apriņķa iedzīvotāju pretošanos okupācijas varai. Cēsu jaunāko klašu bērniem ļoti patika ekskursija uz Āraišu ezerpili, kur bērni aicināti iejusties dzīvesveidā, kas šeit bijis 9. - 11. gadsimtā.

Viegli sasniedzams pilsētā ir jaunākais Latvijas kinomākslā. Kinoteātris Vidzemes koncertzālē piedāvā jaunākās filmas un pēc skolu pieprasījuma rīko arī skolēniem paredzētus seansus. Cēsu Valsts ģimnāzijas 9. klases skolēni izlēmuši, ka šoruden skatīties filmu "Dvēseļu putenis" uz kinozāli ies nevis kopā ar ģimeni, bet ar klasesbiedriem. Klases audzinātāja pirms došanās uz kino sagatavos ievadu, raksturojot Latviju laikā, par kuru stāsta filma, par Aleksandra Grīna romānu, kurš iedvesmojis filmas veidotājus. Pēc filmas noskatīšanās klases kolektīvs pārspriedīs redzēto, skolotāja klausīsies, bet izteiksies paši jaunieši. Līdzīgi notiks "Skolas somas" ieteikto izrāžu noskatīšanās Valmieras teātrī. □

Ar "Dullu" pie skolēniem

Cēsu 2. pamatskola, izmantojot Cēsu pašvaldības finansējumu, apmeklēja Cēsu Mazā teātra izrādi "Dullais", kas veidota pēc Sudrabu Edžus stāsta "Dullais Dauka". Izrādes producente Ilze Lieckalniņa stāsta, kā izrāde iekļauta "Latvijas skolas somas" programmā. Producentes iesniegtais projekts par māksliniecisko ieceri konkursa kārtībā saņēmis finansējumu no Valsts Kultūrkapitāla programmas "Skolas soma". Izrādes tapšanu skolēnu auditorijai atbalstīja arī Cēsu pašvaldība kultūras projektu konkursā. Abi finansētāji apmeklējuši pirmizrādi Cēsīs. Pēc tam Kultūras ministrija izrādi rekomendējusi "Skolas somai" ieteikto projektu sarakstā.

"Programma ir atradusi labu veidu, kā līdz skolēniem nonākt kvalitatīvi izveidots mākslas saturs," pēc pieredzes spriež Ilze Lieckalniņa.

Cēsu Mazais teātris iestudējumu "Dullais" izrāda ne tikai Cēsīs. To kā "Skolas somas" piedāvājumu noskatījušies skolēni Limbažos, Smiltēnē un Valmierā. □

Vecpiebalgas pieredze

Pateicoties programmas "Latvijas skolas soma" finansējumam un arī pašvaldības atbalstam, Vecpiebalgas novada skolēniem šajā mācību gadā jau bijusi iespēja iepazīt Latviju dažādās norisēs.

Septembrī Vecpiebalgas vidusskolas vecākās klases iepazīnušas Latgales lielāko pilsētu Daugavpili - tās vēsturisko daļu un mūsdienīgo pilsētvidi. Kultūrvēstures stundu vadījusi gide, kura pratusi jauniešus ieinteresēt pilsētas vēsturiskajā tēlā, izrādīt dažādos arhitektūras stilos celtās ēkas. Lauku jaunieši iepazīnuši arī lielpilsētas dzīvi ar tās mikrorajoniem, uz kuriem ikdienā vizinās ar tramvaju, izzinā-

ta tramvaja rašanās vēsture un apskatīts jaunākās paaudzes sliežu transports.

Jaunāko klašu skolēniem programma "Skolas soma" finansējusi braucienu uz Ērgļiem un R. Blaumaņa muzeju "Brakos", kur mazos apmeklētājus gaidīja atbilstošas nodarbības ar moto "Velniņu darbi un nedarbi". Bērniem notikusi mācību stunda ar orientēšanos Braku sētā un pēc tam interaktīva vēstures stunda par Blaumaņa dzīvi un rakstnieka literāro darbību. Ar gidi kopā izspēlēti Blaumaņa velniņu darbi un nedarbi.

Valmieras muzeja rīkotajā vēstures nodarbībā 7. un 8. klases skolēni nonākuši viduslaiku pasaulē, tieši tajās tēmās, kas jāap-

gūst vēsturē: par bruņinieku turnīriem un arī par vēlākiem laikiem - boksterēšanu, mācoties lasīt veco druku. Savukārt 5. un 9. klases skolēniem "Skolas soma" finansēja braucienu uz Rīgu, Brīvdabas muzejā viņi iepazīnuši latviešu dzīvi pirms 200 gadiem, ielūkojoties saglabātajās un atjaunotajās lauku sētās.

Vēl sākumklašu skolēni rudenī pabijuši Āraišu arheoloģiskā parka un Turaidas muzejrezervāta rīkotajās nodarbības, gūstot ieskatu par viduslaikiem, bet novembrī pie bērniem ieradusies radošā apvienība "Shape of Music", aizraujošā, pozitīvā gaisotnē radot interesi par dažādiem mūzikas žanriem un instrumentiem. □

Lappusi sagatavoja
MAIRITA KAŅEPE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds